

DES DEL LABERINT MIREIA ROSICH

ORIGENIOMA

Perseguir la immortalitat

Observo decebuda algunes actrius que admirava que s'hann deformat la cara a base de bòtox o similars, com si a cop d'injeccions es pogués esborrar el pas del temps o les experiències que t'han colpit. En història de l'art, els retrats interessants són sovint aquells que copsen l'expressió, precisament, en els solcs de la pell. José de Ribera, per exemple, un dels grans pintors del segle d'or, agafava com a models gent de mala vida de ports i tavernes que freqüentava, perquè en aquells rostres era on hi havia cisellada la veritat. Ara, en canvi, amb el Photoshop, manipulen la imatge amb l'únic objectiu de petrificar la joventut, aquesta venerada joventut (de plàstic?). Maneres modernes de perseguir la immortalitat.

I per què la voldríem, la immortalitat? Hi ha un passatge de l'*Odissea* on Ulisses la

vida perquè és conscient de la seva finitud. I per això, pel fet de ser efímers, els amors, les passions i les penes dels humans són reals i fulminants alhora, i els propis déus tenen enveja quan ho veuen. Calipso reté Ulisses durant set anys (tot un cicle, com els set dies de la setmana) però arriba un punt que ell, melancòlic, seu sempre en una roca davant el mar anhelant la seva terra. Ha de partir. Hi ha coses que s'hann de deixar marxar perquè tot pugui seguir el seu curs: els fills quan creixen, els amors quan s'acaben, les feines quan et mortifiquen... retenir a la força o sostenir a contracor no porta mai enlloc. Hermes, missatger dels déus, baixa a donar l'ordre definitiva. L'heroi ha de continuar

'Lilla de Calipso' (Calypso's Isle'), pintat per Herbert James Draper, el 1897 MANCHESTER ART GALLERY

rebutja. Poques vegades se li ofereix aquesta possibilitat a un humà. En el llarg retorn de la guerra de Troia, Ulisses naufraga a l'illa d'Ogígia on hi viu la bella Calipso que l'acull amorosament. Com a nimfa, habita una gruta profunda envoltada de jardins naturals on creixen les violetes. El verb *kalyptein* en grec significa *ocultar*, d'aquí que pel seu nom a Calipso se l'anomeni *la que oculta*, i que l'entrada a la seva cova estigui protegida per un bosc sagrat amb xiprers (com en els nostres cementiris) i verms (arbre vinculat al Cronos grec, el temps que tot ho empassa, i al déu Bran irlandès). Ella va cuidar el naufrag procurant-li menjar, begudes embriagadores i la calidesa del seu jac. I li va agradar tant la companyia que li va oferir l'eterna joventut amb l'única condició que es quedés al seu costat. Però Ulisses li diu que no. Primer, perquè vol tornar a Itaca i estar amb Penèlope. I segon, perquè ell no vol ser un Déu, vol viure com un mortal que sap donar valor a la

el seu caní. En el quadre de H.J. Draper se'ns presenta la nimfa desquena (una perspectiva inaudita en pintura abans que aparegués la fotografia), i sense veure-li la fesomia, només pel gest del cos, intuïm que està trista, desconsolada, sola, mirant l'horitzó per on ha desaparegut aquest home que li ha omplert els dies. Amb el mirall que subjepta amb la mà dreta pot veure la seva radiant joventut intacta, però ara no li serveix. Les joies que deixa caure amb la mà esquerra engalana ven la seva bellesa, però ara tampoc són útils. Tenia gràcia quan formava part de la corresponent etapa. Tot i per sempre, quin avorriment. Arribar a Itaca és un caní larg i difícil, i quan s'hi arriba, encara s'hann de matar els pretendents. I com hem vist, poden sortir pretendents nous que ni ens esperàvem. *

GLOP POÈTIC

ISRAEL CLARÀ

Olor de llum

Potser escriure sigui omplir la vida d'olor de llum. En la intensitat d'uns versos, breus i concrets, el poeta reflexiona sobre el desig del que existeix, del que viu i perviu en nosaltres. I així ens fa travessar els llindars del somni. La paraula, aleshores, es torna verb creador, principi absolut de senti i presència. Aquesta és la tasca infinita dels poetes i aquesta, també, hauria de ser la infinita tasca dels lectors, quan ens apropem a una realitat artística que no tan sols depèn del talent, sinó del que som capaços dextreure de nosaltres mateixos.

Aquesta ha estat, des de sempre, la feina constant i en certa mesura insatisfactoria del creador de versos, que s'exposa a un temps que vol transcendir i per fer-ho només compta amb el que els romàntics anomenaven la paraula escindida, una part del món que no dóna raó de la totalitat a què ens aboca la vivència. Segons la profecia, som intensos més que no pas extensos, el nostre temps no es demora en l'eternitat desitjada i, com l'anell, en el nostre principi hi ha el nostre final. Aquest és l'origen secret de tot impuls creatiu.

Pètals i aigua de fruita

Aspirar a la totalitat, identificar en el que s'escrit el viscut, és l'anhel íntim de tot escriptor. Avui, l'anac poeta ens convida a somiar per convertir-nos en pètals i aigua de fruita. La lectura pausada i amorosa de les seves pàgines fa que els ulls llisquin damunt un crepuscle de foc, que es torna l'arc que aspira a l'eternitat de les flames. Convertir-se de nou, en definitiva, en aquell ésser primigeni, fecund, que acomplia tots els mons en el seu propi i feia veritable el desig. Però la condemna de l'home a la solitud és absoluta perquè no és immortal, i per això escrivim i escriu el poeta, perquè la seva alba retorni cada matí i ens hi reconcillem en una carícia.

Aquesta alba va ser del vespre. Una alba de la mort abans de renéixer en alba de la vida. I és per aquest miracle que, cada nit, tots morim uns instants brevíssims per retrobar-nos, l'endemà, amb aquell acompliment magnífic del que existeix. Gràcies, poeta, per atorgar-nos aquesta bellesa i obrir-nos els amplis horitzons que són els de la teva ment i seran també els del teu cos i la teva ànima. "Vull fugir de ser per ser de nou i ser més, cercar recer a la casa dels somnis." I, al final, en l'instant precís de l'últim foc, ser als llavis, al gest, estendrem com la nit damunt del mar desmentint el temps, besant de nou l'abada. "La teva poesia, Carles Duarte, fa 'olor de llum'." *

Opinió